



РУДОЛФ ЩАЙНЕР
РУДОЛФ ЩАЙНЕР

ЙОГА И АСКЕТИЗЪМ

ИЗСЛЕДВАНЕ НА СВРЪХСЕТИВНИТЕ СВЕТОВЕ
- МЕДИТАЦИЯ И ПОСВЕЩЕНИЕ - ЕВРИТМИЯ -
ОСНОВНИТЕ ДУХОВНИ СИЛИ НА
ВЪЗПИТАТЕЛНОТО ИЗКУСТВО



ИЗВАДКИ ОТ ДЕВЕТ ЛЕКЦИИ ЗА
ПЧЕЛИТЕ

НЕРЕДАКТИРАН ПРЕВОД

изготвил: ПЕТЪР ИВАНОВ РАЙЧЕВ –сканирано от копие

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

СТР.

1. “ЙОГА И АСКЕТИЗЪМ, ИЗСЛЕДВАНЕ НА СВРЪХСЕТИВНИТЕ СВЕТОВЕ – МЕДИТАЦИЯ И ПОСВЕЩЕНИЕ – ЕВРИТМИЯ, ОСНОВНИТЕ ДУХОВНО-ДУШЕВНИ СИЛИ НА ВЪЗПИТАТЕЛНОТО ИЗКУСТВО”
/по лекции на Рудолф Щайнер/.....3
2. ИЗВАДКИ ОТ ДЕВЕТ ЛЕКЦИИ ЗА ПЧЕЛИТЕ / Дадени на работниците при Гьотеанума, Дорнах, Швейцария, 1923 г./.....13

"ЙОГА И АСКЕТИЗЪМ, ИЗСЛЕДВАНЕ НА СВРЪХСЕТИВНИТЕ СВЕТОВЕ - МЕДИТАЦИЯ И ПОСВЕЩЕНИЕ, ЕВРИТМИЯ, ОСНОВНИТЕ ДУХОВНО-ДУШЕВНИ СИЛИ НА ВЪЗПИТАТЕЛНОТО ИЗКУСТВО "

За да достигнем до духа в 20-тия век, ние не може да постъпваме повече така, както са правили преди векове, или дори преди хилядолетия в Древна Индия. Ние не можем да постъпваме по този начин, както се е постъпвало преди осъществяването на Мистерията на Голгота. Ние живеем в периода на развитието на Християнството. Ние не можем да постигнем разбиране по отношение на духа и душата, ако обърнем поглед назад към този по-стар метод и по-точно когато усетим, колко съвсем различен е пътят на духа и душата за духовния човек, в сравнение с пътя на просто интелектуалния човек.

В древни времена и в Ориента, хората са се опитвали да достигнат до духа и до душата чрез метода на Йога. Исторически ние познаваме само късните методи на Йога, *които в голямата си /степен/ част почиват на егоизма на хората, които желаят да постигнат някаква форма на власт във външния свят.* Старите методи на Йога, които днес могат да бъдат открити единствено чрез духовната наука са били пътища, по които човек е тръгвал, за да достигне до Духа.

Йогата търси връзката между дишането и мисленето и успява да усети как мисълта, която за нас е нещо абстрактно, се движи върху вълните на дишането през целия организъм. Усещайки как дишането реално пулсира през него, йогата чувствава, че Духът твори в човека чрез диханието: "И Бог вдъхна дихание човеку и човекът стана жива душа." Ние чувстваваме нашата същност, усещайки как мисълта пулсира през нашето тяло, понесена от вълните на дишането. Йога свързва мисълта много по-тясно с човека, отколкото днес ние правим това. Но нашият човешки напредък почива на обстоятелството, че днес ние самите сме освободили мисълта в много по-силна степен, направили сме я много по-интелектуална, отколкото е ставало това по времето когато разкъфтява методът на Йогата. Ние трябва да имаме предвид, че нашата западна цивилизация е станала велика чрез интелектуалността. Днес ние трябва да подхождаме по различен начин, дори по-духовно, отколкото е ставало това в Древна Индия. Днес най-малкото изглежда удобно да се извършват вдишванията на Йога, за да бъде открит пътя към духовния свят. Но това не е пътя по който модерния човек трябва да навлезе в духовното. Ето защо ние трябва да сме в състояние да си кажем следното: сега ние няма да поемем пътя към вътрешността както прави това йогата - по посока на дихателния процес, сега ние ще тръгнем по посока навън - *ще*

разглеждаме внимателно всяко едно растение, ще разглеждаме всяко животно, ще разглеждаме всеки човек и ще заживеем с това, което е вън от нас.

Човек се вгълбява в растението по такъв начин, че започва да чувства, как цялата тежест в корените се устремява по посока на Земята и как силите на цъфтежа разгръщат себе си по посока нагоре. Така човек съпреживява цъфтежа и зреенето. Човек изцяло потъва във външния свят. Човек като че ли се събужда от едно състояние на безсилие, на безсъзнание. И тук човек получава вече не абстрактни мисли, но имажинации. Човек получава образи. Там където йогата навлиза в себе си, там ние излизаме навън и опитваме по такъв начин да се свържем с всички неща, че в действителност да постигнем същото, но по един много по-душевен начин, по-духовен начин. Когато успеем да пропием с реалност нашите понятия, идеи, това което е просто интелектуално в нас, тогава ние усещаме как духът действа творчески в нас. Тогава ние можем да почувствуваме, какво действа в детето реално. Действа не това, което ние определяме като "ум". Това не би действувало творчески в съвсем малкото дете. Това до което ние достигаем по описания творчески начин, това е което действа в детето, което формира вторите му зъби по подобие на първите /млечните/ и то е което с настъпването на седмата година престава да действа по този пластичен начин.

В съществената си част аскетизмът се състои от определени упражнения. Тези упражнения могат да се простират и в сферата на душевното и духовното. Сега искам да Ви обърна внимание преди всичко на начина по който са се извършвали тези упражнения, чрез които за определен период от време и по определен начин тялото е било изключвано от цялостното човешко изживяване. И тъкмо чрез изключването на тялото бива предизвикано изживяването в духовния свят. Такива упражнения се състоят в следното: По определен начин тялото е било така приучавано, че чрез страдания, чрез болки, чрез умъртвяване, през които то е минавало, то се е научавало да понася болката, без при това душата да е била възбудена. Тялото е било приучавано да понася физическите страдания, без при това цялата душа да потъва в тези физически страдания. Чрез умъртвяване, чрез стремежа да се постигне определена издръжливост на човешкото тяло се е разчитало, че постепенно все повече и повече, тялото в известен смисъл бива парализирано и че тогава в него ще се въздигне духовното, ще се освободи и ще успее да постигне едно непосредствено възприемане, едно непосредствено изживяване.

Макар че тези методи не се препоръчват в наше време, опитът все пак показва, *че в същата степен в която физическия организъм бива парали*

зиран, в съща степен той позволява на човека да приеме в себе си духовно-душевна същност. Това е просто един факт - духовното става осезаемо тогава, когато физическото бива подтиснато в своята дейност.

Днес ние не можем да подражаваме на този аскетизъм. В по-стари времена това е било едно общо настроение в човека, когато е желал да чуе какво става в духовните светове: тогава човек се е обръщал към определени самотници, към такива хора, които са се отделили от живота. Това е едно общо схващане, че от хора застанали в кипежа на живота, човек не може да научи нищо и че това което трябва да бъде научено от духовните светове, може да бъде придобито единствено в самота, и че човека, който желае да има знание и познание трябва да стане нещо различно от това, което е обикновеният човек.

В съгласие с нашия житейски възглед днес ние не можем да разсъждаваме така. Днес ние се стремим да вярваме само на този човек, който е стъпил здраво на своите крака, който се труди с ръцете си за другите хора, който има стойност в живота, който може да действа, който знае как стават нещата в живота. Това усамотение на което в по-стари времена се гледа като на предварително условие за едно по-висше познание, това усамотение днес вече не може да бъде възглед. Ако днес ние трябва да вярваме на човека, ние трябва да имаме пред себе си една активна личност, *човек който не напуска живота, но човек който се впуска в живота.*

Поради /тези съображения/ днес ние трябва да се стремим към тази прозрачност, изхождайки от духовно-душевния елемент, без при това чрез аскетизъм да отнемеме на нашето тяло неговата сила за действие. И ние можем да направим това - *навсякъде интелектуалния елемент трябва да бъде основа, основа трябва да бъде ясното мислене. Върху това ясно мислене трябва да надстроим онова, което трябва да ни отведе в духовния свят. В основана на цялото ни развитие трябва да залегнат съдържателни, ясни мисли със съдържание.*

Това което древния аскет е постигал чрез умъртвяване, чрез парализиране на физическото тяло, това ние постигаме благодарение на това /на обстоятелството/, че в известен смисъл вземаме в собствени ръце нашето лично душевно развитие и че например в един определен момент на нашият живот ние си задаваме следният въпрос: какви навици имаш? Кои са твоите особености? Кои са твоите лоши черти? Какви симпатии и антипатии имаш? И след като човек постави всичко това напълно ясно пред душата си, той опитва първоначално по един съвсем прост начин да си представи какво би представлявал самият той, ако носеше в себе си един друг вид симпатия, един друг

вид съдържание на душевния живот.

Човек не бива да си представя, че тези неща са много лесни, защото често пъти са необходим много години, за да може човек изхождайки от своята вътрешност да направи това, което иначе прави самият живот. Да разгледаме веднъж съвсем честно самите себе си. Ние ще си кажем: такива каквито сме днес, такива сме били преди десет години /такива не сме били преди десет години/ - вътрешното съдържание на душата, също така външното устройство на душата са се променили изцяло, но кое точно е допринесло за това? Животът!!! По един съвсем несъзнателен начин ние сме отдали себе си на живота. Ние сме се хвърлили в течението на живота. Можем ли това, което тестът извършва, с нас, да го направим сами, можем ли да погледнем към това, което трябва да бъдем след десет години да го изнесем пред себе си, да си го поставим за цел и след това с желязна воля да започнем да работим за неговото осъществяване. Ако успеем да обхванем целият, живот, който работи във нас и който е толкова голям,- ако успеем да съберем целия този живот в нищожните размери на собствения аз, ако успеем така да съберем във волята на собствения аз тази сила, която иначе се разпростира като жизнено море, ако успеем сами да направим крачка напред, ако успеем сами да направим нещо от себе си, тогава ние, изхождайки отвътре успяваме да постигнем същото, което древният аскет е постигал отвън. Той отслабва своето тяло, за да могат волята и познанието мощно да се издигнат нагоре от отслабеното тяло и отслабеното тяло да стане прозрачно за Духовният свят. Ние трябва да засилим волята си, да засилим мислителната сила, за да станат те по-силни от тялото, което тяло трябва да продължава да извършва своите дейности. Ето така ние принуждаваме тялото да стане прозрачно за света на духа. Ние правим тъкмо противоположното за това, което е правил древният аскет. Помислете си само какви бихте желали да бъдете, може би и след десет години. Човек трябва да вземе предвид цялото човешко същество между раждането и смъртта. Да се научим да живеем във времето, в хода на целия живот.

Ако желаем да достигнем до познанието на посвещението, интелектуалното мислене трябва да бъде предварително напълно развито. След това е необходима една предварителна преориентация, така че притежателят на познанието на посвещението изобщо трябва да погледне от съвсем различна гледна точка. В сравнение с това как бива разглеждан света без това познание на посвещението.

В обикновеното познание ние възприемаме себе си като мислещи хора,

ние сме субектът. Ние винаги търсим обектите, те трябва да изложат себе си пред нас, така че да можем да ги обхванем с нашите мисли, така че да можем да приложим върху тях нашето мислене.

При човека устремен към посвещение съществува една напълно различна ориентация. Той трябва да осъзнае, че той като човек представлява обект и спрян от този обект човек трябва да потърси субекта. Трябва да настъпи напълно противоположното. *В познанието на посвещението ние самите сме обект и търсим за него субекта* - респективно в действителното познание на посвещението *в следствие се явяват субектите*. Но това е предмет на едно по-късно познание. *В хода на познанието на посвещението ние трябва да напуснем себе си, трябва да стенем като растенията, като камъните, като растенията, като гръмотевиците, които за нас се превръщат в обекти*. В познанието на Посвещението ние се измъкваме от самите себе си, превръщаме се в обект и търсим съответните субекти. *В обикновеното съзнание ние размишляваме върху нещата, в познанието на посвещението ние трябва да потърсим как се размишлява за нас в космоса*. Днес познанието на Посвещението изхожда първоначално от мисленето. *Мисловния живот трябва да бъде напълно развит*.

В днешния смисъл медитацията трябва да бъде нещо напълно ясно. Същевременно *тя е и нещо, което изисква търпение и душевна вътрешна енергия*. Към нея спада необходимостта, човек да обещае нещо на самия себе си и след това да се придържа към това обещание. *Когато човек веднъж започне да медитира, то с това той осъществява единственото действително - напълно свободно деяние в този човешки живот*. Попитайте себе си доколко сме в състояние внезапно да изоставим това, което сме придобили като наследство, възпитание и чрез живота. Ако извършваме медитация сутрин и вечер, тогава ние можем да изоставяме всеки ден всичко това. Ако ние останем верни, ако си обещаем в самите нас, а не другиму, че ще останем верни на това медитираме, тогава това само по себе си представлява една огромна сила в душата, да можеш *да останеш верен*.

"В светлината живее мъдростта" Да се отпуснем върху това изречение с нашето съзнание. *По възможност съдържанието на медитативния образ, изречение, или представа да остане непроменено в продължение на месеци, дори и на години*. Защото за целта на действителното изследване /свръхсетивно изследване душевните сили трябва първоначално да бъдат укрепени, засилени. *Човек започва да се чувства в една духовно-душевна дейност, която е напълно независима от всяка телесна дейност*. Човек открива в какво се състои разликата между съ

ня и будното състояние. Когато сме будни нещо трепти в целия човешки организъм, само не в главата: това е същото, което е в покой и което иначе в останалият човешки организъм е в движение. В главата етерното тяло е във втрешен покой.

В съня нещата са други. Сънят започва с това, че етерното тяло се задвижва в областта на главата. И когато сънуваме, да кажем при пробуждане, тогава ние успяваме да възприемем последните движения на етерното тяло тъкмо в хода на пробуждането. *Те ни се представят като сънища.* Ние успяваме при пробуждането да възприемем последните етерни движения на главата. Това означава, че при бързото пробуждане това не може да се осъществи.

Който медитира продължително време по указания начин, той достига до състоянието постепенно да изгражда образи в спокойното етерно тяло на главата. Аз наричам това имагинации. Тези имагинации биват изживявани в етерното тяло независимост физическото тяло, те са първото свръхсетивно изживяване което можем да имаме.

Хора, които потъват във вода, хора които се давят виждат своя живот в обратен ред в подвижни образи, това може да бъде изградено по един систематичен начин, така че в него да можем да видим всички резултати от нашия съвременен земен живот.

Първото нещо което ни дава посвещението е виждането на нашия собствен душевен живот. Модерното посвещение трябва да остави човека в света, така че, дори когато този човек достигне до посвещение, той да може да продължи своя живот по същия начин, както някога го е започнал. Важен момент отличаващ познанието на посвещението е, че човек все повече и повече чувствава, че колкото по-нататък напредва в изживяването на свръхсетивното, *толкова собствената му телесност започва да се губи, това означава по отношение на нещата в които тази телесност участва в обикновеният живот.* Да се запитаме как възникват нашите преценки в живота. Симпатията и антипатията спрямо природните явления и преди всичко симпатията и антипатията спрямо другите хора. *Във всичко това участва нашето тяло.* Тази симпатия и антипатия имат в голямата си част своя основа във физическите процеси на нашето тяло. В мигът в който адептът се изкачи към свръхсетивния свят, той се вживява в един свят, в който тази симпатия и антипатия, свързани с телесността, стават все по-чужди и все по-чужди на пребиваването в свръхсетивното. *Адептът се е отдалечил от това, с което той е свързан чрез своята телесност. Когато трябва отново да поеме обикновеният живот, той трябва тепърва отново да се вмъква в своите обичайни симпатии и антипатии, което иначе става по един*

естествен начин. Когато човек се събуди сутрин той е в своето тяло и разгръща спрямо вещите и хората същата любов, същата симпатия и антипатия, която е имал и преди това. Когато човек пребивава в свръхсетивното и след това желае да се върне отново към своите симпатии и антипатии, тогава той трябва да извърши това с усилие, тогава в известен смисъл той трябва отново да потъне в своята собствена телесност, *тази отдалеченост от собствената телесност, това е едно от сравненията, което ни показва, че наистина малко сме напреднали.*

В едно отношение развитието по посока на посвещението се проявява особено силно - това е въздействието на паметта. Ние изживяваме себе си в обикновеният живот. С нещата които ние изживяваме в свръхсетивните светове нещата не стоят по този начин. Ако изживяването трябва да застане отново пред душата, това изживяване трябва да бъде отново изживяно. То не остава и обикновения смисъл в сферата на спомена. *То се отпечатва в спомена, само след като с всички възможни усилия успеем да облечем с понятия това, което сме видели в областта на свръхсетивното - тогава, когато пренесем в свръхсетивния свят и своя разум.* Това е много трудно. Там, отвъд човек трябва да мисли по начина при който неговото тяло няма да му помага в това мислене. Ето защо е необходимо човек предварително да е укрепил своите понятия, необходимо е човек предварително да е придобил една правилна логика, за да се бъде тази логика непрекъснато забравяна, когато човек погледне отвъд.

Тъкмо примитивните ясновидци са в състояние да видят много неща, но когато са отвъд те забравят логиката. И тъкмо когато трябва да разкажем някому определени свръхсетивни истини, тогава човек забелязва промяната на паметта по отношение на свръхсетивните истини. И тогава ние виждаме, как нашето физическо тяло участва в осъществяването на паметта, не на мисленето, но в осъществяването на паметта, която непрекъснато се намесва в свръхсетивното.

Този, който наистина развива свръхсетивните истини той всъщност трябва да ги създава в момента, в който ги разгръща. Аз мога да изнеса една лекция много пъти, но тази лекция за мене никога не е една и съща.

Това, което сега Ви разказах за способността да бъдат внасяни форми и етерното тяло на главата, които форми след това позволяват на човека да прозре своето тяло на времето, да прозре етерното тяло чак до раждането, всичко това предизвиква едно особено настроение спрямо Космоса. Човек губи своята собствена телесност, но човек усеща как започва да се оживява в Космоса. В известен смисъл съзнанието започва

да се /вживява/ разширява в просторите на етера. Човек вече не може да погледне едно растение, без при това да навлезе в растителния процес на растението. Човек го проследява от корена до цвета. Човек започва да живее в соковете на растението, в неговия цъфтеж, в неговото зреене. Човек може да потъне в живота на животните според тяхната форма, *но най-вече човек е в състояние да потъне в живота на другия човек*. Най-лекият повеи появил се в човека срещу нас, ни отвежда в целия душевен живот, при което ние усещаме, *че вече не сме в нас самите, но по време на това свръхсетивно познание, ние сме извън себе си*.

Но е необходимо да можем винаги да се връщаме назад, иначе се превръщаме в един отнесен муден мистик, в едни мечтател, а не в изследовател на свръхсетивните светове. *Трябва да бъдем в състояние по едно и също време да бъдем в свръхсетивните светове и в същото време да сме в състояние да се връщаме назад, така че да бъдем способни да стоим здраво на двата си крака*. Ето защо когато разяснявам отделни неща за свръхсетивните светове, аз трябва да подчертавам че за мене добрия философ трябва да имаме само логика, но много повече той трябва да знае как се прави обувката и как се шие костюма, човек трябва да е застанал наистина в практиката на живота. Човек не би трябвало да разсъждава за живота, ако на практика не бе застанал, в самият живот. Но в още по-силна степен всичко това се отнася за този, който търси свръхсетивните познания. Мечтателите, фантазьорите, хората които не са застанали здраво на двата си крака не могат да станат свръхсетивни изследователи. *В противен случай човек губи себе си, тъй като човек трябва да излезе извън себе си*.

По-нататъшното усъвършенствуване в свръхсетивното познание е възможно благодарение на медитацията. Първоначално човек се спира на определени представи, или на комплекси от представи и чрез това укрепва своят душевен живот. Но това не е достатъчно, за да навлезем изцяло в свръхсетивния свят, за целта е необходимо човек да упражни себе си не просто да почива върху представите, не просто да концентрира цялата си душа върху тези представи, но да бъде постоянно в състояние произволно да изхвърли тези представи от съзнанието си. Тъй както в сетивния живот можем да насочим погледа си върху нещо и след това да го отдръпнем, така трябва да се научим в свръхсетивното си развитие да се концентрираме силно върху дадено душевно съдържание и след това отново да сме в състояние да го изхвърлим от душата си.

Това понякога не е лесно дори в обикновения живот. Представете си в колко слаба степен човек е в състояние да прогонва винаги своите мисли. Понякога някои мисли, особено когато са неприятни преследват

човека в продължение на дни. Той не може да ги захвърли. Но всичко това става още по-трудно, ако предварително сме се научили да се концентрираме върху мисълта. Дадено мисловно съдържание, върху което сме се концентрирали, в крайна сметка ни обсебва много здраво и ние трябва да приложим всичкото си старание, за да го отстраним. Ако сме се упражнявали продължително време, ние ще успеем да отстраним, да изхвърлим от нашето съзнание и целия този обратен поглед назад върху живота до раждането, цялото това етерно тяло, както аз го наричам, цялото това тяло на времето.

Това разбира се е едно стъпало от развитието, на което ние трябва да стъпим. Първоначално трябва да достигнем състоянието на зрялост. Чрез отстраняването на медитативните представи ние трябва да придобием силата, с която да отстраним този душевен колос, този душевен великан, цялата досегашна ужасна акула на нашия досегашен живот между сегашния миг и раждането е застанала пред нас - НЕЯ НИЕ ТРЯБВА ДА ОТСТРАНИМ. Ако успеем да я отстраним, тогава за нас настъпва нещо, което бих желал да назова като едно "по-будно съзнание". *Товага ние сме просто будни, без това будно съзнание да съдържа нещо.* Но сега съзнанието започва да се изпълва. Тъй както въздухът нахлува в белия дроб, от който въздух ние се нуждаем, така сега в празното съзнание, появило се по начина, по който Ви описах, *нахлува действителният духовен свят.*

Това е *Инспирацията*. Сега нахлува нещо, което не е някакво по-фино вещество, *но което спрямо веществото се отнася по такъв начин както негативното се отнася към позитивното. Това което е противоположно на веществото, това е което сега нахлува е освободената от етера човешка същност.* Ако наречем веществото позитивно, тогава духът по отношение на веществото трябва да бъде наречен негативно.

Духът нахлува в човека чрез инспирацията и първото нещо, което ние сега изявяваме, *това е битието на нашата душа и на нашия дух в духовния свят преди раждането ни,* респективно преди зачатието ни. Това е предрожденият /преекзистентния/ живот на нашата душевно-духовна същност. Преди това ние сме виждали своя живот в етера до нашето раждане. Сега ние поглеждаме отвъд раждането, отвъд зачатието в духовно-душевния свят и достигаем до това да можем да възприемем какво сме били, преди да слезем от духовните светове и преди с помощта на наследствената линия, да сме приели едно физическо тяло.

За познанието на посвещението тези неща не са философски истини, които човек си измисля, това са опитности които трябва тепърва да бъдат придобити.

Какво става с душата, когато след смъртта тя напусне тялото? Това е егоистично право на хората, защото хората се интересуват от това, което ще последва след настъпването на смъртта, по егоистични причини. В модерния живот ние се нуждаем от една дума, чрез което вечното става нещо цялостно. Ние би трябвало да говорим за *неродеността*, защото вечността се състои от безсмъртие и нероденост, а познанието на посвещението открива неродеността преди безсмъртието.

Едно следващо стъпало в развитието по посока на свръхсетивния свят може да бъде постигнато чрез това, че в нашето духовно-душевно занимание ние се опитваме да се освободим още повече от телесната опора.

Това може да се осъществи, ако насочим упражненията за концентрация и медитация повече по посока на *волевите упражнения*. В обикновения живот ние сме свикнали да мислим с хода на света. Ние позволяваме на нещата, тъй както те протичат, да се доближат до нас. *Това което е приближило към нас, ние го мислим по-рано, което е приближило по-късно ние го мислим по-късно*. И дори когато в сферата на логичното мислене ние не се съобразяваме с хода на времето, то въпреки това в основата е налице усилието, да се придържаме към външното, действително протичане на даден факт. *За да упражняваме себе си в духовно-душевното съотношение на силите, ние трябва да се освободим от външното протичане на нещата*. И тук има едно добро упражнение, което е същевременно едно волево упражнение, когато се опитваме да изживеем в обратен ред събитията на деня, така както сме ги изживели от сутринта до вечерта, но не от сутринта до вечерта, но в обратен ред - от вечерта към сутринта, при което се опитваме да се спираме на възможно повече подробности.

Постепенно ние ще придобием един вид техника, чрез която в действителност ще бъдем в състояние вечерта, или на следващата сутрин, като на една обратна лента, *да си представим чрез образи в обратна посока живота от изминалия ден*. Когато бъдем в състояние със своето мислене да се освободим изцяло от начина, по който действителността протича триизмерно, тогава ние ще видим, че настъпва едно *невероятно усилване на нашата воля*. Чрез всички тези средства ние усилваме волята си, при което я усилваме вътрешно, а външно я откъсваме от нейната сетивна /същност/ свързаност със събитията. Ще усетим една мелодия, или ще видим една драма в обратен ред.

Да разгледаме как изглежда един, или друг наш навик. При това ние решаваме твърдо и с желязна воля, в това отношение да няколко години да придобием друг навик. *Ако ние с желязна воля положим усилие да придобием друг почерк, който никак не прилича на предишния, то за*

това е необходима една мощна вътрешна сила. Но при това вторият почерк трябва да стане толкова привичен, колкото и първия. Чрез собствената си енергия ние можем да променим цялата насока на нашата воля. По този начин, ние постепенно успяваме вече не само да приемаме в себе си духовния свят под формата на инспирация, но наистина успяваме с нашия, освободен от тялото дух да нахлуваме в другите духовни същества, намиращи се вън от нас. *Защото действителното духовно познание представлява нахлуване в същества, намиращи се духовно около нас, тогава, когато наблюдаваме физическите неща.* Когато искаме да опознаем духовното, първо трябва да излезем вън от себе си. След това обаче трябва да придобием и способността отново да се вгълбяваме в нещата, а именно в духовните неща и същества.

Когато ние сме извършили такива упражнения на посвещение, в действителност не биваме смущавани от собственото си физическо тяло, когато сме в състояние да потъваме в духовността на нещата, когато вече пред нас изплуват вече не цветовете на растенията, но когато ние самите потъваме в цветовете на растенията, когато виждаме не цветята оцветени, но ги виждаме да се оцветяват, че можем вътрешно да потънем в цвета, така че да участвуваме в синьото, ето тогава ние *интуитивно* заставаме вътре в този процес и тогава изхождайки от този процес ние можем все повече и повече да разширяваме духовното си познание.

ИЗВАДКИ ОТ ДЕВЕТ ЛЕКЦИИ ЗА ПЧЕЛИТЕ

/Дадени на работниците при Гьотеанум, Дорнах, Швейцария, 1923/

ЛЕКЦИЯ 1

Дорнах, 3 февруари 1923 г.

стр.3 * ...Никой не може да каже, че пчелите имат интелигентност като хората, защото ние имаме инструмента мозък, докато пчелите нямат такова нещо; така че всемирната мъдрост не може да бъде притеглена в техните тела по същия начин. Но влияние, идващо от цялата заобикаляща вселена, все пак, работи с огромна сила върху пчелния кошер. Човек може правилно да разбере живота на пчелите само ако вземе предвид, че цялата заобикаляща среда на земята има много голямо влияние върху живота на колонията. Този живот вътре в кошера почива върху факта, че пчелите, в много, по-голяма степен отколкото мравките и осите, работят напълно задружно, и така подреждат цялата своя деятелност, че всичко е в хармония.

За да се разбере това, трябва да си кажем: В живота на пчелата всяко нещо, което в другите същества се изразява като полов живот, в случая

с пчелите, е потиснат, твърде забележително потиснат; изтикан е този въпрос на заден план.

стр.4 * Животът на пчелите трябва да се изучава като използваме душата.

Пчелите са се отказали от индивидуален полов живот и са го предали на царицата, за да станат "вестители на любов".

Животът, който е в тази напъпваща, цъфтяща любов, която е в цветята, се намира

също така и в меда. Когато се яде мед, той подтиква правилната връзка у човека между въздушния и водния елемент.

стр.7 * ...човек в никакъв случай не трябва да смята, че в Природата съществува нещо, в което няма сили. Това шестоъгълно и шестостенно жилище /килийката в питата мед/ има известни сили в себе си; съвсем друго би било, ако личинката живееше в кръгла килийка. В Природата това означава съвсем, друго нещо, че личинката се намира в това шестостенно жилище. Тя получава силите на ФОРМАТА; по-късно пчелата чувствам в тялото си, че е била в тази хексогнално оформена килийка.

Пчелата по-късно може да строи подобни килийки от силите, които е абсорбирала, докато е била в такава килийка.

стр.9 * Силата за оплодяване на търтеите произтича от земята. При пчелите ясно се вижда, че оплодяването /мъжкото оплодяване/ идва от земните сили, а способността на женската да развива яйцето идва от силите на Слънцето.

ЛЕКЦИЯ II

стр.14 * Със застаряването ни меда има много добро въздействие върху нас. Подобно въздействие при децата има млякото; медът ни помага да съграждаме тялото си и по тази причина се препоръчва за хора, които застаряват. Това е една много здравословна храна; само че човек не трябва да яде прекомерно много мед! Ако се яде прекомерно много мед, като го употребява не само като подправка, може формиращите му сили да се засилят твърде много и тялото да стане много втвърдено и да развие различни болести. Един здрав човек има правилното чувство колко мед да яде. Медът е особено добър за възрастни хора, защото придава на тялото им устойчивост.

Трябва по план да се дава мед точно определено количество на деца, страдащи от рахит, когато са девет до десет месечни и това даване на мед да се продължи до 3 или 4 години. Тогава рахита няма да бъде толкова проявен както е обикновено, защото тази болест се състои в това, че тялото е твърде меко. Разбира се през съвсем първите седмици на бе-

бето трябва да се дава само мляко; медът по това време не ще има никакво въздействие. Медът, съдържа онези сили, които дават твърдост и устойчивост на тялото. Тези неща би трябвало да бъдат разбрани.

стр. 15 * Човек обикновено взема около 20% от меда на пчелите, останалото е за тяхна храна.

Също има "пчели" вътре в нас - това е кръвта, това са пчелите-работници. А нервите ни са - търтеите. Ние обаче не убиваме нашите нерви веднага, както това правят пчелите с търтеите, а ги убиваме постепенно. Нашите нерви всяка година стават все по-слаби и по-слаби и чрез това постепенно отслабване на нервите, ние умираме. Отношението между албуминозните клетки /които остават кръгли/ в главата и кръвта е като отношението на пчелите-работници към Царицата в пчелния кошер.

В Природата всичко е прекрасно свързано помежду си. В Природата, законите, в които човек не може да проникне със своята обикновена интелигентност са най-важните. Тези закони винаги работят със съвършена свобода. Това важи и за пропорцията на половете на земята, тя е почти равна за цялата земя.

Забележителното е, че плодовите дървета дават много повече и по-добри плодове, ако около тях има кошери и пчелите взимат нектар от цветовете им.

Пчелите са подвластни на силите в Природата, които наистина са великолепни, когато бъдат наблюдавани и са от огромно значение. Човек се чувства смутен при тези сили на Природата. И днес все повече става явно, че когато човек несръчно се намесва в тези сили нещата стават по-лоши вместо по-добри. Лошото не идва отведнъж, защото всъщност Природата навсякъде е възпрепятствана от нас, но въпреки тези препятствия Природата работи доколкото е възможно добре. Някои от тези пречки човек може да премахне и ако направи това Природата ще заработи по-добре.

Говорейки общо, днес не можем да не похвалим модерното отглеждане на пчелите - доколкото, се спазват предпазните мерки, за които току-що г-н Мюлер ни говори. Но трябва да почакаме 50 или 80 години за да видим как тогава ще бъдат нещата, когато някои сили, които досега са били ОРГАНИЧНИ в пчелния кошер ще се механизират, ще станат механични. Не е възможно да се създаде интимното отношение между колонията и една Царица, която е купена от другаде, а не се е родила в дадения кошер. Обаче тези неща първоначално не се съблюдают. Трябва да осъзнаем, че като работим механически ние разваляме онова, което Природата е изработила до най-малките подробности по такъв чудесен начин.

В древни времена пчелата се е смятала за свещена. Защо? Защото в цялата дейност на пчелите, се разкриват процеси, които стават и у човека. стр. 16 * Ако вземете между пръстите си парче восък, в действителност ви държите нещо, което е между кръв, мускул и кост, което във вътрешния организъм на човека минава през стадия на восък. Той обаче не става твърд, а остава течен докато се превърне в кръв, мускули или клетки на кост. Във восък, а имаме нещо, което ние носим в себе си не като субстанция, а като сила.

Когато в древни времена хората са правили свещи от восък и са ги горели, те са знаели, че извършват едно свято деяние. Когато огънят го стопи, то тогава този восък преминава в същото състояние в каквото се намира и в нашите тела. В стопяването на восъка хората някога са виждали нещо, което се издига към небесата и което същевременно се намира и в техните собствени тела. По тази причина пчелата бе почитана.

Чудни загатки са скрити във всичко, което става с пчелите, и когато дълго ги проучва човек може да се научи да познае какво става между главата и тялото на човека.

ЛЕКЦИЯ III

стр. 18 * Пчелите имат едно сетиво, което е нещо средно между мирис и вкус. Същото имат мравките и осите.Когато самият човек вижда цветове, дори когато схваща ултра-виолетовите лъчи, леки химически промени стават в очите му. Виждането на човека на цветове клони да бъде от химическо естество. Ние хората правим голяма разлика между мирис и вкус; последното е основано на химията, то е предназначено..../липсва малко текст/....

Всички цветове се различават по своето химическо въздействие, те могат да се схващат в отношение на тяхната топлина или студенина. Когато пчелата се приближава към една червена повърхност, тя изпитва топлина. Близко до синята повърхност, пчелата изпитва студенина и така тя прави разлика между цветовете. Но това не е причина да се заключи, че пчелата вижда с очите си така както вижда човек.

стр.21 * Има известни места, където медът не се вади преди 8 август, който се смята за свят ден. Осми август е ден на меда.

стр.23 * Трябва да осъзнаем колко наясно трябва да сме с въздействията които съществуват навсякъде и не трябва да бъдат сравнявани с въздействията, които нещата имат върху хората. В противен случай ние правим всичко антропоморфично и не можем да заключим, че понеже човек вижда по определен начин, че и животните виждат по същия начин. Сетивото мирис играе голяма роля при сън. То работи химически. Има

хора, които живеят на третия етаж, но усещат някаква субстанция на тавана и понякога може и да се разболеят от нея - например от елда.

В животинското царство точност и сигурност не могат да се приписват на очите, но на химическата дейтелност.

стр.24 * Изкуственото хранене на пчелите: четири части вода, пет захар и след това се прибавя мащерка и чай от лайкучка и щипка сол.

стр.25 * Ако разтопите захарта в чай от лайкучка, то вие подпомагате пчелите в техния вътрешен меден-процес. Вие вече правите захарта като мед като я разтопявате с чай от лайкучка. Ние правим същото с нашите лекарства. Когато човек поема някакъв вид метал, то той не може да бъде поет такъв какъвто е, защото ще изчезне в течение на храносмилането. Трябва металът да се разрежи с нещо, което ще го направи по-лесен за абсорбиране, същото става с чая от лайкучка, когато бъде прибавен към захарта. Сол трябва да се прибавя, защото солта прави мъчно смиланите неща по-лесно смиланеми. Човек инстинктивно слага сол в супата си, защото солта има способността бързо да се разпростира по тялото и прави храната лесно смиланема.

ЛЕКЦИЯ IV

стр.28 * Но в науката хората не забелязват, когато някой попита: Откъде идва даващото живот качество на млякото? и последва отговорът: от витамин! Това е същото като да кажем, че бедността идва от това, че някой е беден. Но това не се забелязва. Хората си мислят, че са казали нещо чудесно, но фактически нищо не е казано. И това е, както виждате, което, аз бих нарекъл обезпокояващият елемент в модерните научни методи. Хората претендират, че имат какво да кажат; те го оповестяват с гигантски думи и всички вярват онова, което се казва. Но ако това продължава по-нататък в историята на света, ще се дойде до една точка, когато всичко ще изсъхне и ще загине. Защото светът зависи от факта, че нещо може да бъде направено, а не само от това, че нещата се разискват и много думи се изричат. Думите трябва да означават онова, което съществува в реалността.

И действително, господа, в ранните времена е съществувало едно знание, което е било пряко свързано с практиката. Днес има някаква наука, която вече нищо не знае за практичните неща. Твърде често тя просто тъче думи. Това е дошло съвсем естествено по простата причина, че един нов авторитет е изместил стария. Защото печатарското мастило е станало един нов авторитет в допълнение на другите. Ако нещо е отпечатано, хората вярват, че то е нещо сериозно.

стр.29 * Експериментите показват, че медът е най-ефикасен, когато се

взема в умерено затоплено мляко. Това смесване на мляко и мед е особено полезно за децата. Медът е важен дори и при най-малките деца. Следователно трябва да се слага само малко мед в млякото - повече мляко и по-малко мед. За възрастните и старите хора по-добро е да се взема мед без мляко. Можем да кажем, че млякото и медът са от голяма важност в живота на хората; Тези опити го доказват.

стр.31 * Предполагам, че вие не сте добри геометрици и не можете отведнъж да нарисувате един кварцов кристал или да го моделирате от глина. Но вашите тела са много добри геометрици и непрекъснато искат да формират такива кристали. Нам се пречи да формираме кристали. Целият живот се състои в отблъскване смъртта и когато не можем повече да отблъскваме смъртта, умираме.

Пчелата се формира от същата сила, която се намира в земята и формира кварца. Тук работи финно разтворената силициева киселина. Тук работи една сила, въпреки че физически не може да бъде доказана. Нектарът работи в тялото на пчелата така, че тя може да сформира въска във форма, от която човек действително се нуждае, защото пчелата, трябва да има тези шестоъгълни пространства вътре в себе си. Човек се нуждае от същото. Дотолкова, доколкото пчелата е съществото, което най-добре може да даде форма на тази шестоъгълна сила, пчелата е съществото, което навсякъде събира тази специална храна, която най-добре може да се трансформира в тялото в шестоъгълна сила.

стр.32 * Достатъчно е да хапнете малко мед за да получите много подкрепваща сила. Ако сте твърде слаби, за да развиете тази шестоъгълна сила сами в себе си, която трябва да премине от главата в цялото ви тяло, ако вие нямате повече силата да дадете, твърдост на своята кръв, така че тази сила винаги да присъствува в кръвта, то тогава трябва да вземете мед - или мляко при бебетата. Бебето още няма тази шестоъгълна сила; следователно, то трябва да я получи от онази, която се приготвя в човешкото тяло като мляко.

Ако тази шестоъгълно работеща сила бе малко по-силна в млякото, човек можеше да пие кисело мляко и по езика му щяха да се образуват малки кристали от силициева киселина. Това би изглеждало и би се усещало като че ли млякото е пълно със съвсем мънички косъмчета. Но процесът не стига до там; защото млякото идва от човешкото или животинското тяло и там то остава, течено. Това е достатъчно за детето, но не и за израстналия човек. Но за да станем възрастни, това е нещо, което започва още в детинството, ето защо трябва да даваме на детето по-силно работещата шестоъгълно сила, която се съдържа в меда.

Млякото дори човешкото все пак е нещо което е от животински харак-

тер, то идва от животинското естество на човека. Но ако вземете мед, то медът идва от растителното царство - косвено чрез пчелата. Ако вземете силициева киселина - кварц - то това има минерално естество; има съвсем определена шестоъгълна форма. Восъкът, който се произвежда вътре в пчелата чрез храната, с която тя се храни, восъкът *получава* своята форма; той не се съдържа в нея, той получава своята форма както тя е развита в шестоъгълната килийка. При млякото тази форма отново бива разтворена; само една сянка от тази шестоъгълна форма остава в млякото. Така че медът е субстанция, която е крайно подходяща и здравословна за човека.

стр.33 * Медът учи човека на умереност, ако ядете твърде много мед, разрушавате стомаха си. На късо казано, медът трябва да се яде само в малки количества и когато човек е вече изтощен на 30-годишна възраст, то ако трябва да се приложи медено лечение, трябва да му се даде толкова огромно количество мед, че да му се развали стомаха и червата. Затова за такъв човек първоначално може да му се даде извънредно силно разтворен пулвиризиран, кварц т.е. силициева киселина като лекарство. Когато сте му давали тази много разрежена силициева киселина като лекарство за известно време; то след известно време разредената силициева киселина ще е извикала в организма му силата да използва шестоъгълната сила и след това може да се продължи с малки количества мед.

Също така може да се помогне на един човек, при когото съдържанието на кръвта по отношение на хомоглобина е изтощено, като се прибави към меда, подходящо за възрастния, силно разрежена силициева киселина. При децата трябва да им се дава много мляко. Когато човек е поостарял тази медена сила трябва да се засили със силициева киселина, както ви казах. Също така лечение с мед и мляко може да бъде полезно, защото силите на ранното детинство все още съществуват в стария човек; това е извън всяко противоречие; доброто въздействие на медното лечение е безсъмнено.

стр.37 * Вие знаете, че на 23 март Слънцето влиза в знака на Рибите. И преди съм ви казвал, че пролетното равноденствие е сега в Знака на Рибите. Слънцето остава в този знак до 20 април и тогава минава в Знака на Овена, а след това минава в знака на Телеца. Така, че в началото на май лъчите на Слънцето идват от напълно друг ъгъл на вселената отколкото по друго време. Каквото и да се случва на земята е под влиянието на Слънцето.

При дъжд влиянието на Слънцето е прогонено. Хубавото време означава, че силите на Слънцето могат да се разгънат с пълна сила.

ЛЕКЦИЯ V

стр.40 * Човешката кръв, когато я гледате с обикновено око или през малко увеличаващо стъкло - тази кръв има вид на кръв. Но ако си представите гигантско увеличително стъкло, то тогава онова, което тече като кръв няма вече същия вид; тогава изглежда да се състои от малки "точички" които са като микроскопични животинки. Но тези малки точички не са неподвижни, те непрекъснато вибрират. И когато наблюдавате това, то твърде много прилича на купчина пчели. Когато бъде достатъчно увеличен в своите субстанции, човек изглежда като маса от пчели.

стр.41 * И когато ние се познаваме един друг след като и десетина години не сме се виждали, то това не се дължи на тези микроскопични същества, които междуременно са се напълно променили, а се дължи на *целия човек*. Пчелната колония не е само толкова хиляди пчели, целия кошер пчели е едно цяло, завършено и неделимо същество, което познава един човек, когато се приближи до тях или не го познава. Няма никакво съмнение, че когато оня, който се грижи за пчелите умре и друг трябва да заеме мястото му, това се отразява върху пчелите. Опитът е показал, че това е факт. Понякога целият кошер умира също.

стр.42 * Медът в не е само лукс и удоволствие, той е храна. И в една здравословна, социална система, трябва да има и една здравословна цена на меда. Това е несъмнено.

стр.43 * Но понеже днес ние не живеем в здравословни социални условия и нашите проблеми са поставени под един нездравословен ъгъл. За да бъде гледането на крави доходно, някои фермери се стараят да изкарат колкото се може повече мляко, и те го изкарват. Според моето мнение, понякога те изкарват два пъти повече мляко от една крава отколкото трябва да изкарат. По този начин фермата очевидно става извънредно доходна. Това сега може още и да не се забелязват но млякото няма същата сила, както млякото произведено при нормални условия; лошото е че веднага не може да се забележи голямото зло, което се прави. Но телето родено от крава, която се превъзбужда за да даде това свръхпроизводство на мляко, е много по-слабо от телето на нормално гледана крава. Това отглеждане за производство на мляко е от скоро време, но ако това продължи, аз зная, че ако една крава се насилва да дава шест галона мляко дневно, ако продължавате да малтретирате кравите по този начин, след време цялото отглеждане на крави ще се провали.

При изкуственото отглеждане на пчелите обаче нещата не са толкова зле, защото пчелата е същество, което винаги само може да си помогне, а е невероятно колко може да си помогне само и това е защото пчелата живее много по-близо до Природата отколкото кравата, която се отг-

лежда по този изкуствен начин. При такива ферми кравата се храни само на ясли, изтръгната е напълно от естествения и начин на живот. С пчелите това не може да се направи. Благодарение на своята природа, пчелата остава свързана с външната Природа.

стр.44 * Човек следователно трябва да осъзнае, че ПЧЕЛНИЯТ КОШЕР Е ЕДНО ЦЯЛО. Трябва да се гледа на него като на едно цяло. Но при едно цяло злината не се проявява веднага.

стр.45 * Отглеждането на пчелите е много древно. И когато нещата са толкова стари, оценката трябва да се прави на по-друга основа отколкото на тази, на която ние сега изготвяме нашите оценки и цени. Наистина трябва да се надяваме, че малко по-малко хората ще осъзнаят, че трябва да установят по-добри социални условия. И тогава навярно не ще говорим толкова много за това дали нещо е доходно или не е доходно.

стр.46 * Хора, които не могат да ядат мед са обикновени онези, които още в ранния си живот има склонност към склероза, към едно втвърдяване на цялото тяло, така че целият им храносмилателен процес твърде бавен. Поради това те не могат да храносмилат меда, който засилва метаболичния процес. Тези хора храносмилат твърде бавно, медът иска да засили храносмилането и по този начин става борба в организма им.

Например, някой човек не може да поема мед - получава от него лошо храносмилане. Тогава се задава въпроса: "Дали този човек не може да поема мед, защото има склонност към склероза в главата, към едно калциране на вените и артериите и кръвоносните съдове на главата?" В такъв случай може в дадена възраст такъв човек да не може да консумира мед. За да се излекува такъв човек трябва да вземе препарат от фосфор и ако той може да се излекува, ще може да яде мед. Но също така може причината да е в дробовете. Тогава не трябва да се взема фосфор, но някакъв препарат със сяра.

стр.47 * Някои цветове се изменят от слънчевата светлина, но не и от електрическата. Слънчевата светлина която има химически свойства /и пчелите осъзнават това/ въздейства много по-различно от електрическата светлина. Електрическата светлина въздейства върху всички субстанции по много по-затвърдяващ начина не ги разтваря. Ето защо пчелите усещат нещо като съвсем слаб крамп /вкоченяване/ при електрическата светлина, въпреки че се възстановяват веднага, нещо което не усещат при слънчевата светлина.

Що се касае до влиянието на Знаците на Зодиака върху производството на мед, селяните много държат да сеят семена, когато луната е в Близнаци и т.н. Въпросът е дали тази идея за Знаците на Зодиака е основана върху външни данни или пък нещата са по-дълбоки? Днес към тези не-

ща никога не се подхожда научно. Но те могат да се третират научно. Има такова влияние върху целия кошер от пчели. Пчелата, и над всичко Царицата, в известно отношение е едно Слънчево същество и следователно всичко, което Слънцето изпитва докато преминава през Зодиака има голямо въздействие. Но пчелите естествено зависят от растенията и тук сеенето, разпръскването на семена, може да бъде твърде силно под влиянието на преминаването на луната през даден зодиакален знак; това се отнася до субстанциите, които пчелите могат да намерят в растенията. Тези неща не са въображение, но обикновено се представят твърде повърхностно, необходимо е да бъдат проучени по-дълбоко.

Л Е К Ц И Я VI

стр.50 * Ще е необходимо за бъдеще онези, които отглеждат пчели специално да се грижат да се дава правилна храна за кръвния сок на пчелите. Следното е важно: Вие всички знаете, че има години през които пчелите са принудени да взимат нектар само от цветовете на дърветата. В такива години има опасност за състава на кръвния им сок и тогава пчелите много по-лесно се разболяват. Ще бъде необходимо в бъдеще отглежданият пчели да направи нещо като малка градина или парник - не е необходимо да са големи - в които да посади тези растения, които пчелите не само обичат, но трябва и да имат през известен период на годината. Необходимо е да има поне едно малко парче с цветя за пчелите например през месец май. Чрез това специално засаждане на необходимите растения около пчелните кошери най-добре ще се води борбата с болестите по пчелите. Не е възможно да се върнем към старите методи на отглеждане на пчелите. Както не е необходимо да бъдем реакционери в областта на политиката или на живота. Човек трябва да се движи с времето; но това, което е важно е, че когато изоставяме старите методи, трябва да бъдем внимателни да балансираме това чрез нещо, което да замени онова, което сме загубили. Това е съвсем необходимо.

стр.51 * Трябва много да се внимава да не отглеждаме растения, които са напълно чужди на пчелите, които растат в друга държава или в друг континент. Пчелите в цялата своя органична система са свързани с дадена страна. Това е твърде явно, защото пчелите от различни части на света се различават твърде много едни от други. Чрез своите навици пчелите са силно свързани с родната си страна и не може да им бъде помогнато, ако им се дава нектар или мед, принадлежащи на съвсем друга страна. Тогава те трябва да извършват толкова много допълнителна работа в своите тела, че там се нарушава здравето им. След време ще се покаже, че ако дори такова отглеждане е сполучливо за известно време,

накрая това ще доведе до опустошителни резултати.

стр.52 * Не трябва да мислим механически, това е безполезно. Трябва да ни е ясно, че нещата посредством своята цяла природа може да са свързани с определени местности и този факт трябва да се има предвид. В противен случай за известно време може да се има успех, но той не може да бъде траен.

Не винаги се осъзнава колко е важно консумирането на мед. Например, ако би било възможно да се влияе на обществената медицина днес, ще се открие, че ако хора, които предстои да се женят, ядат мед като подготовка за бъдещето, то те не ще имат рахитични деца. Медът, когато бъде асимилиран, може да въздейства върху възпроизводителните процеси и много да повлияе на съграждането тялото на детето.

стр.56 * Пчелата е същество, което в много древно време се е развила от осата. Днес все още може да се види, чрез дейността на осите, че медът най-напред се произвежда в царствата на природата.

Питата се състои главно от восък и восъкът не е необходим само за да поставя там пчелата своя мед, пчелата за да може да произвежда мед трябва целият и организъм да е деятелен по правилния начин. Следователно той трябва да излъчва и восък.

Хората все още имат много да се учат от природата, но за това трябва първо да се научат да признават духовното в Природата.

В онези страни където смокините изобилствуват, те са толкова полезни колкото е и медът, защото в смокинята има мед в един по-ранен стадий на развитие.

ЛЕКЦИЯ VII

стр.58 * Царицата се излюпва преди Слънцето да е направило пълна обиколка около оста си /излюпва се след 16 дни/ и по тази причина цялото и развитие остава под влиянието на Слънцето. Чрез това тя става същество, което може да снася яйца: всичко, което е свързано със способността да се снася яйца е под влиянието на Слънцето и фактически под влиянието на целия Космос. Пчелата-работничка се развива и излюпва в период когато Слънцето прави пълното си завъртане около оста /21-22 дни/ и следователно поема отчасти и влияния на земята. Но търтеят, който се излюпва в период по-голям отколкото е необходим за Слънцето да направи едно такова завъртане /23, 24 дни/, става същество напълно земно. Той се оттегля от влиянието на Слънцето.

стр.59 * Болест на сърцето показва, че организацията на егото не функционира напълно правилно. Вече нещо по този въпрос съм ви казвал в други лекции. Его-организацията действа в кръвта; фактически тя е

която довежда кръвта в движение и според движението на кръвта бие сърцето. В учебници вие винаги ще намерите този факт казан съвсем погрешно, защото се представя, като че сърцето е един вид помпа и че това изпомпване на сърцето движи кръвта из тялото. Това са глупости, защото фактически кръвта е която се движи посредством его-организацията и се движи по цялото тяло. Ако някой твърди, че сърцето движи кръвта, то тогава също така трябва да твърди, че в случай че има една турбина, то турбината, задвижва водата, въпреки че всеки знае, че всъщност водата движи турбината. Човек има същите точки на съпротивление в сърцето; кръвта идва в противовес на тях и движи сърцето; по този начин его-организацията пряко работи в циркулацията на кръвта.

Факт е, че его-организацията по тайнствен начин присъствува в отровата на пчелите; това е подобна сила на силата, която циркулира във вашата кръв която присъствува в отровата на пчелата. Пчелата няма само нужда от отровата за да жили; това е случайно. Пчелата има нужда от отровата по целия свой организъм, защото тя трябва да има същата сила на циркулация, която човек има в кръвта си.

Забележителното нещо е това: че субстанции които могат да разболеят, дори да убият човека, същевременно го и лекуват. Това е една от големите отговорности при приготвяване на лекарства, защото няма истински лекарства, които, ако бъдат погрешно дадени, да не причинят същата болест, която те също така могат да излекуват. Когато човек припадне, тогава неговото астрално тяло и по-специално неговата его /аз/ - организация се оттеглят от тялото, както при сън, само че при сън това се става по нормален начин, а при припадък по ненормален. При припадък астралното тяло не се оттегля напълно, както в сън, то се задръства и ако човек има слаба его-организация не може да го върне обратно. Такъв човек трябва да се разтърси, да бъде събуден от своя припадък като бъде накаран да диша по-силно чрез известни движения. Вие знаете как в такъв случай трябва да се вземат ръцете на припадналия да се кръстосат над гърдите му, да се опънат встрани и отново пак да се кръстосат отпред и това изкуствено дишане винаги означава, че човек се опитва да върне его-организацията обратно в тялото по правилния начин.

стр.61 * Лекарства винаги могат да се изготвят от отровни вещества за засилване на его-организма, но при прилагането им е необходимо да се знае всичко за даден пациент. Например, някой има ревматизъм или подагра; първият въпрос трябва да бъде - здраво ли му е сърцето? Ако това е случая, той може да бъде излекуван с пчелна отрова или отрова от оса. Ако сърцето не е здраво /тук трябва да се прави разлика между

нервно сърце, което не е така лошо положението/ но ако имате пациент със сериозна сърдечна болест, когато има някакво заболяване на клапата, тогава трябва много да се внимава при използване на такива лекарства. Пчелната или отровата на осата действуват много силно върху сърдечната клапа и когато тя е болна понякога тези лекарства не могат да се използват. Ето защо е толкова опасно да се говори общо за някои лекарства като лек за тази или онази болест. Човек трябва да си каже – приготвям известно лекарство, слагам пчелна или отрова от оса в него /фактически ние имаме такова лекарство/ като го съчетавам с някакво свързващо вещество, някакъв желатин или друго растително свързващо вещество и след това това лекарство се слага в ампула и се инжектира, също като ожилването от пчела, само че реакцията от пчелното ожилване е по-силна. Човек може да приготви такова лекарство и да го нарече лекарство против ревматизъм.

Медикаменти, които дълбоко навлизат в тялото трябва да бъдат давани само, когато човек е напълно изследвал пациента. стр.62 * Сърцето е орган с изключителни резистентни сили, то почти не може сериозно да бъде увредено освен ако има някаква наследствена склонност или освен ако е било увредено в младостта.

Сърцето може да бъде увредено само след много години. Но човек, който яде много и често пие доста алкохол при яденето си, тогава егo-организацията му е свръхстимулирана и циркулацията на кръвта става много буйна; сърцето не може вече да удържа ритъма на кръвта. Отрови, пикочна киселина, се отлагат, по цялото му тяло, но сърцето може да продължи за доста дълго време да е силно, но вече ревматизъм и подагра дебнат. При тези условия едно ожилване от пчела може много да му помогне.

стр.65 * При по-добро изследване на килийките на осите, се установява че веществото, от което са направени е по-различно от това на килийките на пчелите. Медените пити са направени, както знаете, от восък, но тези пити на оси имат сивкав цвят и веществото е твърде прилично на онова, което ние произвеждаме като хартия. То фактически е нещо като хартиен пулп.

Л Е К Ц И Я VIII

стр.69 * Тези същества /мравките/ не работят само по инстинкт; има мъдрост в онова, което правят. Ако изпитате една отделна мравка не ще си извадите заключение, че тя е нещо специално мъдра, въз основа на онова, което тя прави като е отделена от колонията си или пък онова, което може да бъде принудена да направи не разкрива някаква специал-

на мъдрост. Тогава човек почва да осъзнава, че не е отделната мравка, която може да разсъждава, а цялата колония от мравки като едно цяло.
стр.70 * Човек може да намери из гората и полето тези мравчени могили. Около тях има една малка истинска ферма. Мравките се занимават с земеделие.

стр.72 * Ако земята винаги е била каквато е сега, всичко, което виждаме днес по нея не би могло да съществува! Онези, които започват своята наука от точката какво днес съществува, се отдават на пълна илюзия. Земята е минала през други стадии на еволюция, тя се е трансформирала; първоначално тя е била съвсем различна от това, което ние я знаем. Имало е време, когато земята е била на такъв стадий, че растения и насекоми, каквито ние знаем днес не са съществували. Имало е нещо, което може да се сравни със земята днес. От това са израствали растителноподобни форми, но растителноподобни форми, които непрекъснато се променяли, които непрекъснато са приемали различни форми, както правят това облаците. Имало е такива облаци в заобикалящата обстановка на земята, но те не са били облаци като тези, които виждаме днес, които са мъртви или поне изглеждат да са мъртви; те са били живи облаци, толкова живи колкото са цветята днес. Ако можете да си представите нашите облаци да станат живи и да станат зелени на цвят, тогава ще имате представа какво е било растителното царство тогава.

стр.73 * Тогава не е имало отделни животни, никакви оси например, но от заобикалящите области идвала една субстанция, която е имала животно-подобно естество. Нашата земя е била нявга в състояние, за което би могло да се каже, че е била заобиколена от облаци, които са имали растителноподобен живот в себе си; от периферията се приближили други облаци и ги оплодили; тези облаци имали животинско естество. От космичните пространства е дошло животинското естество, а от земята есенцията на растителноподобното е произтекло.

стр.74 * Онова, от което се нуждаят растенията е вещество, което също така играе важна роля и в човешкото тяло. Когато проучвате човешкото тяло най-различни вещества се намират в него. Но навсякъде в човешкото тяло тези вещества се трансформират в нещо, което, в известни количества, винаги присъства в човешкото тяло, което се нуждае от него. Това вещество е мравчената киселина. Каквото и да ядете през живота си винаги се трансформира в мравчена киселина, не всичко, защото има и други вещества, но известно количество. Тази мравчена киселина прониква цялото ваше тяло. Сериозно нещо е за вашето тяло, когато сте болни и нямате достатъчно мравчена киселина, тогава то клони да получи ревматизъм и подагра. То започва да произвежда твърде много пи-

кочна киселина и твърде малко мравчена. Мравките също имат в тялото си мравчена киселина. Тази киселина се използва по цялата вселена. Няма никаква кора на никакво дърво, което да не съдържа тази мравчена киселина, мравчена киселина е навсякъде в дървото, така както е и в човешкото тяло. Във всяко листо, навсякъде трябва да има мравчена киселина. Не само мравчена киселина трябва да има, но също и нещо, което е сродно на нея, а по-късно се превръща в пчелна отрова.

стр.75 * В най-fino състояние на разтвор пчелната отрова, отровата на осата и мравчената отрова някога са слизали върху растенията от космическите пространства и остатъците все още може да се видят днес. Ако съществуваха пчелите, осите и мравките и ако те не хапят цветята, тогава необходимата мравчена киселина, необходимите отрови не ще потичат в цветята и постепенно растенията ще умрат. Отровите са събирачи на онова, което е духовно; по тази причина те са лекуващи. Говорейки основно, цветята се разболяват чрез жизнените субстанции и малките пчели, оси и мравки, работят непрекъснато като малки лекари като дават на растенията мравчената киселина, от което те имат нужда и същевременно лекуват техните болести. Навсякъде стават неща, които са необходими за подържането на живот и на света.

стр.76 * Навсякъде има мравчени могилки и от тях протича в почвата мравчена киселина и обогатява гората. Когато имате горска почва и мравчени могилки, това е като в чаша с вода да влеете капка от нещо друго и то въздейства върху цялата вода. Ако сложите сол, цялата вода става веднага солена. Ако имате една мравчена могилка, то цялата горска почва се изпълва с мравчена киселина.

Всички тези неща могат да се научат само посредством духовната наука; другата наука се занимава само с онова, което пчелата взема от растенията.

Дори физическата наука днес заключава, че някога земята ще умре. Това наистина ще бъде така, защото евентуално ще дойде едно състояние на нещата, когато разложението ще надвие, когато земята ще бъде мъртва. За да не е това така, помага факта че, където земята започва да се разлага и умира, в същия момент тя бива прониквана от онова, което дават пчелите, мравките и осите. Пчелите, както и осите предимно го дават на живите цветя и растения. Но мравките дават онова, което излъчват пряко на разлагащото се и онова, което е мъртво; в известен смисъл те го събуждат към живот и по този начин те работят щото земята дори в своите разлагащи се вещества да остава жива.

Нека отново да погледнем на малките мравки, които култивират своите нивички около своите мравчени могилки-жилища и променят характера

на онова, което те отглеждат там. Наистина, хората не биха могли да се хранят с онова, което те отглеждат там, защото ако някой човек изяде тези малки оризови зрънца, които са твърди като кварц, първо той ще получи една странна болест, защото ще има твърде много мравчена киселина вътре в себе си и второ ще изпочупи зъбите си.

стр.77 * От казаното до тук можете да видите, че отровите, когато причиняват възпаление или подобни неща, са същевременно непрекъснати лекарства за отхвърляне процесите на смъртта. Фактически пчелите са тук от голяма важност за запазване всичко необходимо вътре в цветята; има голям афинитет между пчелите и цветята.

Много неща полезни могат да се научат от един хитър нос, който добре усеща миризмите! За нещастие, съвременната наука се стреми да култивира само мозъка, и отхвърля всичко, което е инстинктивно; инстинктът е станал само една дума.

ЛЕКЦИЯ IX

стр.78 * Никой не се учудва като кажем, че дишаме въздух, защото въздухът е навсякъде и науката днес е така широко включена във всички учебници за училищата, щото всеки знае, че въздухът е навсякъде и че ние го дишаме. И все пак аз съм познавал селяни, които смятат, че това е фантастична идея, защото те не знаеха, че въздухът е навсякъде. По същия начин има хора днес, които не знаят, че интелигентността е навсякъде. Те смятат фантастично, че така както въздухът е навсякъде и ние вдишваме въздух с нашите дробове, така също вдишваме и интелигентност, например, през нашите носове, или през ушите си. Вече съм ви давал примери, чрез които можете да видите, че интелигентността е навсякъде.

Нищо не ни позволява така дълбоко да надникнем в Природата, както дейността на насекомите; насекомите са странни същества и те все още имат много неразкрити тайни.

стр.80 * Днес хората имитират механически, но нещата, които копират, като правилно не са така умно конструирани. Нещата, които съществуват в Природата са изключително мъдро направени и човек вижда, че в тях има интелигентност, истинска интелигентност. Могат да се цитират стотици и хиляди случаи на начина, по който насекомите строят, по начините, по които те извършват своята работа и във всичко това има истинска интелигентност.

Пчелната отрова е отлично лекарство; отровата на осата е също така, а мравчената киселина, изпускана от мравките е специално добро лекарство.

стр.81 * Защо ние имаме мравчена киселина в телата си? Трябва да може да познаваме, когато човек има недостатъчно мравчена киселина. Ако някой изглежда болен, а хората повечето пъти са все малко болни, той може да има една или друга от стотиците различни болести, които външно изглеждат еднакви; но човек трябва да знае какво действително му е. В много случай това е че той произвежда твърде малко мравчена киселина вътре в себе си. Така както мравчена киселина се произвежда в една мравчена могилка, така в човешкото тяло, във всички органи, особено в далака, мравчена киселина трябва усилено да се произвежда. Когато човек произвежда твърде малко мравчена киселина трябва да му се даде такова лекарство, което да му помогне да произвежда достатъчно от нея. Когато някой ви каже: "Преди няколко месеца имах толкова идеи и така добре ги разработвах. Сега не мога да правя това, дори ако искам да запомня нещо, пак не мога." Често това е по-важен симптом отколкото външни такива. Това, което се прави днес е разбира се оправдателно - изследва се урината или кръвта за албумин, захар и пр. Но при известни обстоятелства много по-важно е, когато пациента ви разправи нещо от този род. Така може да се открие, че мравчената киселина в тялото му не е достатъчна. Тези на които може да се помогне с мравчена киселина, обикновено имат лига в белите дробове. Тези на които не може да им се помогне с мравчена киселина обикновено имат лига в черния дроб, бъбреците или в далака.

Това е много интересно. Съвсем различно е дали липсата на мравчена киселина е в белия дроб или в черния дроб. Разликата е, че мравчената киселина която е в мравчената могила може веднага да въздейства върху белия дроб. Черният дроб не може да използва мравчената киселина.

Ако черният дроб е не в ред, тогава на такъв човек трябва да му се даде оксалова киселина. Трябва да се вземе горски киселец или пък обикновена детелина, която расте из полето, да се извлече киселината и да му се даде.

стр.82 * Както виждате при неразположение в белия дроб трябва да се дава мравчена киселина, докато ако неразположението е в черния дроб или в тънките черва трябва да се даде оксалова киселина. Забележителното е че този, на който е дадена оксалова киселина не след дълго ще я промени в мравчена. Въпросът е да се внесе в организма онова, което ще го подтикне към деятелност да прояви собствените си ресурси.

Да, господа, животът се състои от деятелност, не от вещества, а най-важното е да се осъзнае, че животът никак не се състои само от ядене на зеле и ряпи, а от това какво човешкото тяло трябва да направи когато се

сложат в него зеле и ряпа.

От това може да видите какви странни отношения съществуват в Природата. Вън, там са растенията. Детелината е особено характерна, защото оксалова киселина се намира във всички растения; в детелината я има в по-големи количества, затова я споменавам. Така както мравчена киселина се намира навсякъде в природата и навсякъде в човешкото тяло, също така има оксалова киселина навсякъде в Природата и в човешкото тяло.

стр.83 * Да, във въздуха има водород и кислород. Но има и много много мънички количества мравчена киселина, поради това че насекомите - хвърчат из него. Въздухът, който заобикаля цялата земя е проникнат от мравчена киселина, която е трансформирана оксалова киселина от растенията.

Така, ние непрекъснато вдишваме тази мравчена киселина, която е във въздуха.

В Природата навсякъде има интелигентност; тя идва чрез мравчената киселина. В нас също така има интелигентност навсякъде, защото имаме мравчена киселина вътре в нас. Тази мравчена киселина не би могла да съществува ако преди нея я нямаше, оксаловата киселина. Там където има живот, има оксалова киселина, едно етерно тяло. Но оксаловата киселина никога не става мравчена киселина, ако не е трансформирана от едно астрално тяло от оксалова в мравчена.

стр.84 * Мравчената киселина, която аз екстрахирах тук от оксалова киселина не е добра за човешкия или животински организъм, тя е мъртва. Оксаловата киселина, която се произвежда у човека е жива и възниква навсякъде, където има сетивност или нещо от естеството на душата.

Човек трябва да произвежда мравчена киселина в себе си, ако иска да произведе нещо от естеството на душата от само жизнените процеси на долното тяло, където преобладава оксаловата киселина. Тогава, в мравчената киселина на духа живее душевното качество, което се издига и може да действа в главата. Душата има нужда от тази трансформация у човека на оксаловата киселина в мравчена.

Човек непрекъснато трябва да върши в себе си това, което става външно; трябва да съгражда клетки и това той може да прави само като трансформира всичко, което у него е растително-подобно и проникнато от оксалова киселина; всичко това той трябва да промени в мравчена киселина така че всичко да бъде проникнато от мравчена киселина.

Като хора ние вдишваме мравчена киселина; в Природата тази киселина се изготвя от насекомите от оксаловия окис на растенията и всичко така работи, че земята възобновява своя живот.

стр.85 * Да размислим. Имаме човека и имаме земята. Да вземем малкото дете, защото малкото дете много лесно трансформира оксаловата киселина в мравчена. Органите на малкото дете имат достатъчно мравчена киселина; човешката душа се развива у детето. Имаме мравчената киселина като основа на душата и духа. Но когато човек остарее и не е в състояние да развива достатъчно мравчена киселина, тогава душата и духът напускат тялото. Мравчената киселина притегля душата и духа към тялото; в противен случай душата и духът трябва да го напуснат. Това е много интересно. Мравчената киселина е винаги необходима като правилна основа за душата и духа. Когато тя е много недостатъчна у тялото, то се разлага и не може повече да задържи душата; тялото остарява и душата трябва да го напусне.

В Природата мравчена киселина непрекъснато се изготвя от оксалова киселина, за да може земята винаги да бъде заобиколена не само от кислород и водород, но също така и от мравчена киселина. Мравчената киселина предпазва земята от умиране всяка година, всяка година и дава нов живот.

Така както у човека мравчената киселина е основата за душата и духа, така мравчената киселина, която е разпространена из космоса, може да бъде основата за душата и духа на земята. Така че можем да кажем, че за земята мравчената киселина е основа за земната душа и за земния дух.

Много е по-трудно да се телеграфира в област, където няма мравки, защото електричеството и магнетизма, необходими за телеграфирането, зависят от мравчената киселина.

стр.86 * Човек е малък свят и между раждане и смърт е в състояние да произвежда мравчена киселина от оксаловата киселина. Когато не може повече да произвежда това, тялото му умира. Той отново трябва да вземе друго тяло, което в детинство може да произвежда мравчена киселина по правилния начин от оксалова киселина. В Природата процесът е непрекъснат, зима-лято, зима-лято; оксаловата киселина непрекъснато се трансформира в мравчена.

Ако човек бди край един умиращ има чувството, че при умиране, той първо опитва дали неговото тяло все още може да произвежда мравчена киселина. Когато това повече не може да става, настъпва смърт. Човекът минава в духовния свят, защото повече не може да населява тялото си. Ето защо казваме, че човек умира в определен момент. Минава дълго време след това и той се връща, за да вземе друго тяло; междуременно той е в духовния свят.

И така когато се появи младата царица, старата Царица със своите пче-

ли напуска кошера; в отлитащия рояк може да се види наистина един образ на отлитащата човешка душа.

стр.87 * Когато за коледно дърво хората внасят в къщата си смокиново дърво, те си напомнят, че всичко, което е във в Природата, може също така да работи в нашия човешки и социален живот. Някъде коледното дърво е хвойна /смрика/. Това е защото тези хвойнови зрънца, които птиците така много обичат, съдържат нещо от онази отрова, която трябва да проникне всичко, което е земно, така че това земно отново да възрастне в духа. В стари времена хората знаеха това инстинктивно и си казваха: "През зимата, когато птиците идват да ядат хвойновите плодове, земята се възражда чрез хвойната." За тях това бе един символ за възраждането на земята чрез Христос.

Когато наблюдаваме нещата по правилен начин, ние виждаме как процесите в Природата са фактически образи и символи на онова, което става в човешкия живот. Тези хора от древни времена са наблюдавали птиците върху хвойната със същата радост, с която ние сега гледаме малките кейкове и подаръци под Коледното дърво. За тях хвойната е била нещо като Коледно дърво, което те носели в своите домове.

АПЕНДИКС

Така в пчелния кошер под външни духовни влияния ние имаме същото, което в главата е под вътрешни духовни влияния.

В по-късна възраст също така имаме нужда от формиращи сили и затова трябва да ядем мед. Не е необходимо да ядем голямо количество, става въпрос за абсорбиране на силите, които са вътре в меда.

стр.89 * Ако отидете в планината и разгледате кварцовите кристали, ще откриете, че можете да ги нарисувате в същата форма като кутийките на пчелната пита, но клетките, които пчелите правят са от восък, а кварцовите кристали са от силициева киселина.

стр.90 * Аз ви казвам всички тези неща, за да можете да разберете колко е необходимо не само да осъзнавате присъствието на въглерод азот, въгледвуокис и кислород, за които всички анализи са жалко абстрактни, но да взимате предвид и чудесните формуващи сили, интимните вътрешни условия и състояния, които преобладават в Природата и нейните процеси.